

Vitezi

Kdo so bili vitezi? Kakšno življenje so imeli? In veliko drugih vprašanj smo si postavili, ko smo se odločili, da raziščemo življenje vitezov. Prebiralimo različne zgodbe in burili domišljijo ob liku viteza v srednjem veku.

Templjarji so bili naslednja tema. Raziskovali smo jih s pomočjo pisnih virov in radijskega posnetka. Poslušali smo radijsko oddajo dr. Milana Trobčiča Templjarji na Slovenskem, ki jo je pripravila RTV Slovenije. O tej temi smo vedeli malo. Z iskanjem in prebiranjem pisnih virov, fotografskega gradiva in poslušanja posnetka, je naše znanje postalo bogatejše.

David Judež je povzel življenje in delo vitezov.

Vitezi so se začeli pojavljati, ko je v 4. Stoletju začelo propadati rimsko cesarstvo in so oblast počasi pričeli širiti Franki, Karel Veliki pa se je okronal za cesarja Zahoda. Le ta je podarjal zemljo vojščakom na konjih, oni pa so mu v zameno nudili zaščito. Mnogi vojščaki so ponudili zaščito tudi kmetom, ti pa so za nadomestilo postal njihovi tlačani. Vsi plemiči in nekateri možje, ki so jim služili, so bili vitezi in vojščaki, ki so se bojevali na konjih. V 11. stoletju so vitezi oklepniki ustvarili nov družbeni red, služili so kakemu krajevnemu plemiču, grofu ali vojvodi, njim samim pa so služili tlačani. Viteze so šolali že kot otroke, tako, da so jih poslali za paža v kakšno ugledno hišo, kjer so se učili lepega vedenja in ježe. Okoli štirinajstega leta so jih poslali v šolo oziroma za oprodo kakemu vitezu, kjer so se urili v orožju in skrbeli za gospodarjeve konje in oklep. Odhajali so celo v boje, da so pomagali vitezu nadeti oklep, kadar so ga ranili ali vrgli s konja. Naučili so se tudi streljati z lokom in razkosavati meso. Uspešne oprode so povitezili okoli 21. leta.

Glavni oklep vitezov je bil iz verižine, ki so jo sestavljali členasto povezani obročki. Pod le to so nosili oblazinjen jopič. Ude so ščitili z jeklenimi ploščicami, okoli leta 1400 pa so nekateri nosili že popolne ploščene oklepe. Taka oprava je tehtala okoli 20 do 25 kg.

Meč je bil najpomembnejše orožje viteza, njegov simbol. Kasneje je postal priljubljen bojni kij, uporabljali pa so tudi sulice in konjeniško sekuro. Zelo pomembni pa so bili tudi konji. To so bili veliki, hitri žrebci, ki so bili vzdržljivi in močni.

Nekateri vitezi so bili najemniški vojaki in so se bojevali za denar, drugi so kot hišni vojaki živeli v gradu na račun svojega gospodarja, nekaterim pa je vladar dal kos zemlje, ti so postali lastniki graščine in živeli od pridelkov.

Čeprav so bili vitezi vojščaki, so se do sovražnikov vedli spoštljivo in civilizirano. Med seboj so prirejali turnirje in razna druga tekmovanja, kot razvedrilo, so se ukvarjali tudi z lovom.

Vitezi so imeli okrašene ščite, največkrat z grbi, po katerih jih je bilo mogoče prepoznati. Vitez je nosil en sam grb, ki ga je po njegovi smrti nasledil njegov prvorojenec.

Tudi na Japonskem so se razvili vitezi, imenovani samuraji. Njihov poglavar je bil šogun. Sprva so se bojevali predvsem na konjih, kasneje pa so se spopadali tudi peš in pričeli uporabljati meče. Samuraj je imel oblast nad življenjem in smrtjo svojih podložnikov in tudi kmetov, ki so delali na njegovi zemlji.

V 17. stoletju je vojskovanje vse bolj postajalo opravilo redno zaposlenih vojakov, najemnikov in pripadnikov srednjega razreda, vitezi pa so se le še občasno bojevali kot častniki, srednjeveški bojevniki, pa je postajal zgolj le še spomin. Viteštva niso več podeljevali samo sinovom vitezov, temveč je postalo častni naziv. Vladar ga je poklanjal tistim, ki so po njegovem mnenju zaslužili priznanje. Ta zamisel se je ponekod še obdržala, star sveti vitez pa tudi še ni pozabljen. Njihova podoba se je ohranila in je še vedno živa, deloma zaradi starih gradov, povesti o junakih in magije, ki so jo spisali srednjeveški pesniki ter pripovedniki. Tudi dandanes so še vedno popularne knjige o vitezi in njihovih prigradah.